

Cal reaccionar ab energia contra nostra inferioritat económica, l' escassetat de la producció y la rutina dels nostres cultius, perque desenrotllar la potencia productora del esforç agrícola es lo mateix que augmentar la forsa consumidora, la capacitat adquisitiva del obrer espanyol y lliurar-lo de la precisió que té de consumir tot el seu esforç en subvenir á la seva nodrició y fer possible cooperar, ab els sobrants, al major desenrotll de la industria ó del cambi nacionals.

La nostra agricultura viu ensopida, no per voluntat, sinó perque li falta un impuls que li comunicui forsa viva. Desitja moviment y progrés, com ho prova la reacció que s' observa en totas las comarcas. Li falta augmentar y difundir l' ensenyansa agrícola, afavorir l' associació, organisació y establiment de caixas rurals, sindicats, etc.; facilitar las comunicacions que, á més de l' acció natural, tindrian per resultat el donar forma práctica á la divisió del treball, que á l' agricultura seria tan ventatjosa com á l' industria. Cal utilisar las ayguas fluvials y pluvials pera convertir en regables els terrenys de seca..., etc.

Y acaba dihent:

«Peró no n' hi há prou ab tot aixó. Es indispensable que l' acció del Estat no entrebanqui y dificulti la vida local y comarcal, ni las iniciativas individuals ab impostos exagerats, ab ingerencias injustificadas, ab l' absorció dels serveys y l' anulació de las facultats municipals; ha de recordar sempre que sa missió consisteix en garantir la vida y la llibertat y en fer creixer els cabals dels espanyols, no en recaudálshi impostos, convertirlos en esclaus del Estat y exigilshi impossibles que 'ls arrastran á la emigració ó á la desesperació.

«La reforma de la lley municipal en sentit descentralisador s' imposa ab tal forsa que 'l progrés de la agricultura no será possible fins que aquesta reforma sigui realisada, perque res fomenta tant l' absentisme y la despoblació dels camps com la falta de vida civilisada en els municipis, ja que, convertits en recaudadors de contribucions del Estat, no tenen elements pera procurarse 'ls serveys més indispensables y en general no tenen medis de comunicació telegráfica y telefónica, d' assistencia facultativa, de policia, de bons camins y molts d' ells no tenen ni veritable ensenyansa elemental, com succeheix quan el mestre no coneix l' idioma dels noys á qui ha d' ensenyar.»

Fa saber després que, d' acort ab els delegats d' Alemanya, Austria Hungría, Bélgica y altres, feu prosperar la conveniencia de que en el futur Institut Internacional d' Agricultura hi estiguin representats per dret propi y directament els interessos agrícols de las nacions y no per delegació dels Governos com alguns volian.

Acaba dihent al Rey que 'ls llores els conquerian las nacions ab l' augment de territoris per la forsa de las armas, y avuy es preferible valerse de la rella y de l' aygua pera augmentar la profunditat y fertilisació de la terra laborable que forma 'l terreny de la nació, fonamentant en aixó la prosperitat y riquesa dels Estats.